

Fimmtudaginn 14. apríl 1994.

Nr. 387/1993.

Ákærvaldið

(Björn Helgason saksóknari)

gegn

Eggerti Bjarna Arnórssyni

(Örn Clausen hrl.)

Líkamsárás. Brot gegn valdstjórninni. Handtaka. Húsleit. Friðhelgi heimilis. Stjórnaðskrá. Bifreiðar. Umferðarlög. Ökuréttarsvipting. Sameining mála.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Haraldur Henrysson og Pétur Kr. Hafstein og Ingibjörg Benediktsdóttir, settur hæstaréttardómari.

Ákærði áfrýjaði dómi Héraðsdóms Reykjavíkur frá 30. ágúst 1993, en af hálfu ákærvalds var málinu skotið til Hæstaréttar með áfrýjunarstefnu 6. september sama ár til þyngingar á refsingu og enn frekari sviptingar ökuréttar.

Þá áfrýjaði ákærði dómi Héraðsdóms Reykjavíkur frá 16. nóvember 1993, og skaut ríkissaksóknari því máli til Hæstaréttar með áfrýjunarstefnu 1. desember sama ár til sakfellingar samkvæmt ákæru og þyngingar á refsingu og „til greiðslu miskabóta, að fjárhæð kr. 1.000.000. . .“. Við flutning málsins fyrir Hæstarétti var bótakrafan ekki höfð uppi, enda kemur hún eigi til álita hér fyrir dómi, sbr. 1. mgr. 173. gr. laga nr. 19/1991 um meðferð opinberra mála.

Málin hafa verið sameinuð í Hæstarétti.

Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 30. ágúst 1993.

Með skírskotun til forsendna hins áfrýjaða dóms ber að staðfesta hann.

Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 16. nóvember 1993.

Lögreglumönnum er heimilt að handtaka mann, sem ekki hefur gegnt kvaðningu til að gefa skýrslu í opinberu máli, sbr. d-lið 98. gr. laga nr. 19/1991. Samkvæmt 1. mgr. 90. gr. sömu laga, sbr. 89. gr.,

skal leit að manni í þessu skyni á heimili hans ákveðin með úrskurði dómara, nema samþykki hans sjálfs komi til, sbr. og 66. gr. stjórnarskrár lýðveldisins Íslands nr. 33/1944.

Ákærði bjó í foreldrahúsum og hafði þar til afnota sérstakt herbergi. Það var varið af ákvæði stjórnarskrárinnar um friðhelgi heimilis. Samþykki föður ákærða sem húsráðanda nægði ekki til þess, að lögreglumenn mættu leita inngöngu í herbergið án dómsúrskurðar eða samþykkis ákærða. Þar sem hvorugu var til að dreifa, brast lögreglu heimild til þess umrætt sinn að fara inn í herbergi ákærða og handtaka hann.

Með skýrslum lögreglumanna og ákærða sjálfs er sannað, að hann veitti Aðalsteini Bernharðssyni lögreglumanni þá áverka, sem lýst er í ákæru og læknisvottorði. Ber því að staðfesta sakarmat héraðsdómara um brot ákærða gegn 1. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

Ákærða gat ekki dulist, að einkennisklæddir lögreglumenn, sem komnir voru inn á heimili hans, voru að gegna skyldustarfi sínu. Það er meginregla íslenskrar stjórnskipunar, að enginn geti komið sér hjá að hlýða yfirvaldsboði í bráð, þótt hann vefengi heimildir stjórnvalda, sbr. 60. gr. stjórnarskrárinnar. Ákærði hafði réttmæta ástæðu til þess að draga í efa, að lögreglumönnum væri að svo stöddu heimilt að handtaka sig. Það veitti honum þó engan rétt til þess að hindra þá með ofbeldi við framkvæmd starfa sinna. Hann hefur því gerst sekur um brot gegn valdstjórninni samkvæmt 1. mgr. 106. gr. almennra hegningarlaga. Það haggar ekki þessari niðurstöðu, að framferði lögreglu var ólöglegt, en ákærða eru önnur úræði tiltæk til þess að leita réttar síns að lögum.

Eins og atvikum var háttað samkvæmt framansögðu, þykir mega staðfesta refsíákvörðun héraðsdóms.

Ákærði skal greiða allan sakarkostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, eins og í dómsorði greinir.

D ó m s o r ð:

Ákærði, Eggert Bjarni Arnórsson, sæti fangelsi í þrjá mánuði. Fresta skal fullnustu refsingarinnar og hún falla niður að liðnum þremur árum frá uppsögu þessa dóms, haldi ákærði al-

mennt skilorð 57. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 4. gr. laga nr. 22/1955.

Ákærði skal greiða 23.000 króna sekt í ríkissjóð, og komi sjö daga varðhald í stað sektarinnar, verði hún eigi greidd innan fjögurra vikna frá uppkvaðningu dómsins.

Staðfest er ákvæði héraðsdóms 30. ágúst 1993 um sviptingu ökuréttar ákærða í einn mánuð frá birtingu þess dóms.

Ákærði skal greiða allan sakarkostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, þar með talin saksóknarlaun í ríkissjóð, 80.000 krónur, og málsvarnarlaun skipaðra verjenda sinna, Páls Arnórs Pálssonar hæstaréttarlögmanns, 45.000 krónur, og Arnar Clausen hæstaréttarlögmanns, 100.000 krónur.

A. Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 30. ágúst 1993.

Ár 1993, mánudaginn 30. ágúst, er á dómþingi Héraðsdóms Reykjavíkur, sem háð er af Allani Vagni Magnússyni héraðsdómara í Dómhúsinu við Lækjartorg, kveðinn upp dómur í málinu nr. S-247/1993: Ákærvaldið gegn Eggerti Bjarna Arnórssyni, sem dómtekið var 26. ágúst sl.

Mál þetta var höfðað með ákæruskjali lögreglustjórans í Reykjavík, dagsettu 19. apríl 1993, á hendur Eggerti Bjarna Arnórssyni, kt. 130954-5109, Meistaravöllum 29, Reykjavík, „fyrir að hafa aðfaranótt sunnudagsins 5. júlí 1992 undir áhrifum áfengis ekið bifreiðinni R-73244 á 86 km/kl hraða austur Eiðsgranda í Reykjavík, ekið síðan suður Grandaveg og inn á Meistaravelli, þar sem lögregla hafði afskipti af honum. .

Telst þetta varða við 1. mgr. 37. gr. og 1., sbr. 3. mgr. 45. gr., sbr. 1. mgr. 100. gr. umferðarlaga nr. 50/1987.

Þess er krafist að ákærði verði dæmdur til refsingar og til sviptingar ökuréttinda samkvæmt 101. og 102. gr. umferðarlaga nr. 50/1987“.

Sunnudaginn 5. júlí 1992 veittu lögreglumenn, sem voru á eftirlitsferð og með ratsjá í gangi, bifreiðinni R-73244 athygli, þar sem henni var ekið austur Eiðsgranda og kom inn í ratsjá á 86 km hraða miðað við klukkustund. Var bifreiðinni beygt suður Grandaveg og hófu lögreglumenn eftirför. Var bifreiðinni ekið nokkuð greitt Grandaveg að Meistaravöllum þar sem henni var beygt suður Meistaravelli og ekið að húsi númer 29 og lagt þar í stöðureit á bifreiðastæðinu. Ökumaður, sem var einn í bílnum, var ákærði. Lögreglumenn fundu áfengisþef leggja frá ákærða og var hann því látinn blása í blöðru. Er lögreglumenn tilkynntu ákærða að flytja ætti hann á lögreglu-

stöð og einnig bifreið hans, brást hann illur við og ætlaði út úr bílnum og varð svo óður að sögn lögreglumanna að þeir urðu að setja ákærða í járn og fá til stóra lögreglubifreið til að flytja ákærða á brott. Ákærði var fluttur að slysadeild Borgarspítalans þar sem Þórdís Kjartansdóttir læknanemi tók frá honum blóðsýni og reyndist magn alkóhóls í því 0,68%. Að því loknu var hann fluttur á lögreglustöðina við Hverfisgötu og fluttur í fangageymslu. Ekki var tekin varðstjórnarskýrsla af ákærða og 6. apríl 1993 kom hann til skýrslutöku hjá rannsóknardeild lögrellunnar í Reykjavík en kvaðst þá vilja vísa máli þessu til dómara og ekki ræða frekar við lögreglu um það.

Í skýrslu ákærða fyrir dómi kvað hann atvikalýsingu í ákeru rétta að öðru leyti en því að hann hefði ekki verið undir áfengisáhrifum né heldur hefði hann ekið á ólöglegum hraða. Hann kvaðst hafa verið að koma frá Rauða ljóninu, sem er við Eiðistorg, og verið að aka eftir Eiðsgranda og séð þá lögreglumenn á tali við ökumann rauðrar Volvo-bifreiðar, en lögreglubifreið fyrir aftan Volvoinn. Er hann ók fram hjá, hafi annar þeirra snarast inn í lögreglubifreiðina, en ekki varð ákærði þess var, að honum væri veitt eftirför. Hann sagði að er hann var kominn að heimili sínu að Meistaravöllum 29 og út úr bifreið sinni og búinn að læsa henni hefði lögreglubifreiðina borið að, hann verið spurður um ökuskírteini og beðinn um að blása í blöðru og verið sagt að farið yrði með hann „í bíltúr“. Hann kvaðst hafa reynt að komast á brott en lögreglumenn hefðu járnað sig, og síðan hafi verið kallaðir til fleiri og hann síðan fluttur á einhvern stað þar sem hann sá bílastæði og móa og hafi blóð verið tekið frá honum í lögreglubifreiðinni, en honum verið haldið á meðan af lögreglumönnum.

Vitnið Þórdís Kjartansdóttir læknir sagði í skýrslu sinni fyrir dómi, að hún hefði þurft að fara út í lögreglubifreið til að taka blóð frá manni og hafi lögreglumenn haldið honum á meðan.

Vitnin Baldvin Viggósson, Heimir H. Eðvarðsson og Guðmundur Guðjónsson komu allir fyrir dóminn og staðfestu að þeir hefðu verið við ratsjarmælingar og séð bifreið ákærða aka eftir Eiðsgranda umrætt sinn og hafa elt ákærða að Meistaravöllum 29 þar sem hann var spurður um atvik og síðan járnaður og fluttur að slysadeild í annarri lögreglubifreið, en vitnið Heimir fór með í þeirri bifreið. Hann mundi ekki eftir atvikum er blóð var tekið frá ákærða.

Sannað er með framburði lögreglumannanna sem studdur er gögnum úr dagbók lögrellunnar um ratsjarmælingar að ákærði ók á 86 km hraða miðað við klukkustund eftir Eiðsgranda umrætt sinn, og varðar það brot ákærða við 37. gr. umferðarlaga en leyfður ökuhraði var 50 km miðað við klukkustund á þessum vegarkafli.

Enda þótt blóðsýni hafi verið tekið frá ákærða við óvenjulegar aðstæður þykir ekki hafa komið fram að meðferð blóðsýnis hafi verið áfátt og er komin fram fullnægjandi sönnun um að magn áfengis í blóði ákærða hafi verið yfir þeim mörkum sem greinir í 2. mgr. 45. gr. umferðarlaga og gerðist ákærði brotlegur við 1. sbr. 2. mgr. 45. gr., umferðarlaga með akstri sínum umrætt sinn.

Ákærði var dæmdur fyrir brot á 25. gr., 1. mgr. 27. gr og 38. gr. umferðarlaga 4. júlí 1983 og ekki gerð sérstök refsing en sviptur ökuréttindum í 1 ár frá 16. júní 1981.

Pá hefur ákærði verið dæmdur fyrir brot á lögum um ávana- og fíkniefni og 106. gr. almennra hegningarlaga, síðast 12. janúar 1984.

Refsing ákærða þykir hæfilega ákveðin 23.000 króna sekt og komi 7 daga varðhald í stað sektar, verði hún ekki greidd innan 4 vikna frá uppkvaðningu dóms.

Pá ber að svipta ákærða ökurétti samkvæmt 1. mgr. 102. gr. umferðarlaga, sbr. lög nr. 44/1993, og verður ákærði sviptur ökurétti í 1 mánuð frá dómsuppsögu.

Loks ber að dæma ákærða til að greiða allan kostnað sakarinnar, þar með talin saksóknarlaun í ríkissjóð, 20.000 krónur, og málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, Páls Arnórs Pálssonar hrl., 45.000 krónur.

D ó m s o r ð:

Ákærði, Eggert Bjarni Arnórsson, greiði 23.000 króna sekt í ríkissjóð, og komi 7 daga varðhald í stað sektarinnar, verði hún ekki greidd innan 4 vikna.

Ákærði er sviptur ökurétti í 1 mánuð frá birtingu dóms þessa.

Ákærði greiði allan kostnað sakarinnar, þar með talin saksóknarlaun í ríkissjóð, 20.000 krónur, og málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, Páls Arnórs Pálssonar hrl., 45.000 krónur.

B. Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 16. nóvember 1993.

Ár 1993, þriðjudaginn 16. nóvember, er á dómþingi Héraðsdóms Reykjavíkur, sem háð er í Dómhúsinu við Lækjartorg af Pétri Guðgeirssyni héraðsdómara, kveðinn upp dómur í sakamálinu nr. 488/1993: Ákærvaldið gegn Eggerti Bjarna Arnórssyni, sem tekið var til dóms 10. sama mánaðar.

Málið er höfðað með ákæruskjali ríkissaksóknara, dagsettu 14. september 1993, á hendur ákærða, Eggerti Bjarna Arnórssyni, Meistaravöllum 29, Reykjavík, fæddum 13. september 1954, fæðingarnúmer 510, „fyrir brot gegn valdstjórninni og líkamsárás með því að hafa að morgni þriðjudagsins 23. mars 1993 á heimili ákærða á annarri hæð í fjölbýlishúsinu Meistaravöll-

um 29, er lögreglumennirnir Aðalsteinn Bernharðsson, Guðmundur Örn Guðjónsson, Guðmundur Ómar Þráinsson og Kristján Kristjánsson, sem allir eru í lögregluliði Reykjavíkur, voru komnir til að handtaka ákærða, sem hafði ekki gegnt kvaðningu um að gefa skýrslu í opinberu máli, slegið Aðalstein hnefahögg í andlitið. Afleiðingar þessa höggs urðu þær að Aðalsteinn hlaut blæðingu undir slímhúð á hægri auga og dofa á svæði neðan augntóftartaugar sömum megin, einnig brot í hægri kinnbeini og mölbrot á nefbeini svo og brot í ethmoidal og mediala augntóftarvegg. Þurfti Aðalsteinn að gangast undir aðgerð vegna þessa.

Telst þetta varða við 1. mgr. 106. gr. og 1. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. 11. gr. laga nr. 20/1981.

Þess er krafist að ákærði verði dæmdur til refsingar.

Guðmundur Ágústsson héraðsdómsslögmaður gerir þá kröfu í málinu fyrir hönd Aðalsteins Bernharðssonar, að ákærði verði dæmdur til að greiða honum kr. 1.000.000 í miskabætur“.

Málavextir.

Þriðjudagsmorguninn 23. mars sl. fóru fjórir lögreglumenn á tveimur bifreiðum til þess að handtaka ákærða, sem hafði ekki gegnt kvaðningu um að gefa skýrslu í opinberu máli hjá lögreglunni í Reykjavík 30. nóvember árið áður. Lögreglumennirnir höfðu ekki aflað sér handtökuskipunar dómara en höfðu meðferðis afrit af kvaðningunni og lögregluskýrslu um birtingu hennar. Ákærði býr hjá foreldrum sínum í fjölbýlishúsinu nr. 29 við Meistaravelli. Leigir hann þar eitt herbergi. Þegar þangað kom fóru tveir lögreglumannanna fyrst inn og kvöddu dyra, þeir Aðalsteinn Bernharðsson og Guðmundur Örn Guðjónsson. Faðir ákærða, Arnór Óskarsson, kom til dyra og kvað ákærða vera heima.

Aðalsteinn Bernharðsson segir að eftir að þeir höfðu gert grein fyrir erindi sínu hafi Arnór, faðir ákærða, farið inn til hans og fært honum þau tíðindi að lögreglumenn væru komnir til þess að handtaka hann en komið aftur að vörmu spori og sagt að ákærði vildi ekkert við þá tala. Vitnið kveðst ekki muna hvort ákærði hafi spurt þá hvort þeir væru með handtökuskipun, og ef ekki, skyldu þeir fara og ná í hana. Einhver orðaskipti hafi farið á milli þeirra en vitnið kveðst ekki geta rifjað þau upp og kennir um högginu sem hann hlaut. Kveðst hann ekki vilja útiloka að ákærði hafi skorað á þá að fara. Þeir hafi spurt Arnór hvort þeir mættu koma inn og hafi hann leyft það. Hafi þeir haft samband við félagi sína sem biðu í bíl fyrir utan og beðið þá um aðstoð. Hafi þeir komið upp og Arnór leyft að þeir kæmu líka inn eftir að vitnið hafði spurt hann að því. Vitnið kveðst hafa spurt Arnór hvort

læst væri inn til ákærða og kveðst hann myndu athuga það og opnaði inn til ákærða og sagði við hann að nú væru þeir komnir fjórir til þess að sækja hann. Kveðst vitnið hafa fylgt á hæla Arnóri inn í herbergið. Vitnið kveðst ekki minnst þess að hafa tekið á ákærða og reynt að snúa hann niður. Hafi Arnór verið á milli þeirra og hann ekki séð ákærða vel fyrir honum og haldið auk þess á kvaðningunni og skýrslunni í annarri hendi. Ákærði hafi legið í rúminu og hafi hann stokkið upp en vitnið kveðst hafa beðið hann um að vera rólegan. Hafi ákærði þá slegið hann þungt högg á gagnaugað.

Guðmundur Örn Guðjónsson segir föður ákærða hafa hleypt þeim inn eftir að þeir báru upp erindi sitt við hann. Ákærði hafi litið fram á ganginn og skellt aftur herbergishurðinni. Þeir hafi þá kallað í hina tvo til aðstoðar og hafi faðir ákærða einnig hleypt þeim inn og opnað inn til hans og sagt honum að þeir væru komnir fjórir til að taka hann. Ákærði hafi rokið fram úr rúminu og reynt að loka á þá. Þeir Arnór og Aðalsteinn hafi staðið rétt fyrir innan þröskuldinn og ákærði því ekki getað lokað. Aðalsteinn hafi beðið hann um að vera rólegan en ákærði hafi þá slegið hann. Vitnið kveðst hafa staðið rétt fyrir aftan Aðalstein þegar hann hafði gengið inn til ákærða. Kveður hann ákærða hafa sagt þeim að fara út en ekki minnst hann þess að neitt væri talað um handtökuskipun í því sambandi.

Guðmundur Ómar Práinsson aðstoðarvarðstjóri kveðst hafa beðið fyrir utan á meðan hinir tveir fóru inn. Hafi borist beiðni frá þeim hinum um að þeir kæmu inn líka. Hafi húsráðandi hleypt þeim inn í íbúðina. Þeir Aðalsteinn og húsráðandi hafi gengið fyrstir inn til ákærða og kveðst vitnið hafa fylgt á eftir. Ákærði hafi rokið upp úr rúminu og öskrað eitthvað en vitnið heyrði ekki orðaskil. Hafi Aðalsteinn beðið hann að vera rólegan en ákærði þá slegið Aðalstein sem hafi hnigið niður á hnén. Vitnið segist hafa gripið í ákærða sem hafi reynt að slá hann en vitnið kveðst hafa vikið sér undan. Þeir hafi svo fallið niður í rúm ákærða og vitnið orðið undir. Hafi ákærði m.a. klórað vitnið í andlitið. Þeir tveir, sem fyrir aftan þá stóðu, hafi svo komið inn í herbergið og ákærði verið yfirbugaður og járnaður.

Kristján Kristjánsson lögreglumaður kveður Aðalstein hafa komið niður og beðið þá Guðmund Ómar að þeir fylgdu honum upp. Hafi þeir farið inn í íbúðina. Ekki kveðst hann minnst þess að húsráðendur hafi verið spurðir sérstaklega hvort liðsaukinn mætti koma þar inn líka en opið hafi verið inn í íbúðina. Aðalsteinn hafi spurt Arnór hvort hann héldi að læst væri inn til ákærða. Hafi Arnór farið og opnað inn til hans og Aðalsteinn fylgt á hæla honum. Næstur honum hafi farið Guðmundur Ómar og vitnið og Guðmundur Örn hafi staðið þar fyrir aftan. Ákærði hafi legið á rúminu. Hafi

hann rokið upp úr rúminu um leið og dyrnar voru opnaðar. Ekki kveðst vitnið muna hvað ákærði sagði en eitthvað hafi það verið. Hafi Aðalsteinn beðið ákærða að vera rólegan og ákærði þá slegið hann.

Ákærði hefur skýrt frá því að faðir hans hafi vakið hann af svefni þennan morgun og sagt að lögreglan væri að spyrja eftir honum. Kveðst ákærði hafa farið fram úr og litið fram og þá séð lögreglumennina á ganginum. Kveðst hann hafa spurt þá hvort þeir væru með handtökuheimild. Þeir hafi kveðið nei við en ákærði kveðst þá hafa sagt við þá að þeir skyldu þá fara og sækja hana. Þeir hafi þá kallað á móti að þeir væru sendir til þess að handtaka hann, sækja hann eða semja við hann og eitthvað fleira sem ákærði man ekki. Hafi hann sagt að hann ætti ekkert fleira vantalað við þá og lokað herbergisdyrnum. Hann hafi gripið buxur sínar og verið að bogra við að fara í þær og snúið bakhlutanum að dyrunum. Hafi hann þá heyrt tvo dynki eins og hlaupið væri á hurðina. Hafi hann einhvern veginn staðið þannig undir hurðarhúninum að dyrnar hafi verið eins og læstar. Hafi hann þá heyrt að lögreglumennirnir spurðu um herbergislyklana og hafi hann þá gripið peysu sína til þess að fara í og vera við öllu búinn. Hurðin hafi smoll-
ið upp í þeirri andrá en hann tekið í hurðarhúninum að innan og skipað lögreglumönnum að fara út og beint því til Guðmundar Arnar að hann afstýrði þessu húsbroti. Hafi þeir sagt að faðir hans hefði leyft þeim að vera þarna inni. Kveðst hann hafa sagt að sig varðaði ekkert um það, hann réði yfir þessu herbergi. Myndi hann henda þeim út. Mörg orð önnur hafi fallið á milli þeirra og sé allt ranghermt hjá þeim um þau. Hann segir lögreglumennina ekki hafa verið með neitt í höndunum. Þá kveður hann föður sinn hafa staðið fyrir aftan þá en ekki inni í herberginu eins og þeir segi. Hafi hann reynt að ryðja þeim út og loka á þá en ekki tekist það þar sem annar hafi alltaf staðið að baki hinum. Hafi lögreglumaðurinn rokið á sig og reynt að „troða“ sér í gólfið en ákærði kveðst hafa haldið sér uppi á hurðarhúninum. Hann hafi getað ýtt lögreglumanninum til baka en hann komið aftur. Kveðst ákærði hafa slegið til hans til þess að fæla hann frá og Aðalsteinn vikið sér undan en í því hafi Guðmundur Örn slegið sig og hafi högg hans komið undir handlegg ákærða og hafnað í andliti hans. Við þetta hafi högg ákærða breytt um stefnu og kveðst hann þá hafa fundið að hnefi hans „lenti utan í einhverju“ en sjálfur hafi hann slegist „í loft upp“ og lent við rúmstokkinn. Hann hafi því ekki séð hvað gerðist fyrir framan dyrnar. Ekki hafi komið skráma á fingur hans eða hendur við þetta og viti hann ekki hvernig hann eigi að hafa valdið áverkanum á Aðalsteini. Annaðhvort hafi Aðalsteinn dottið á stól, sem hafi verið þarna fyrir framan dyrnar, eða þá að Guðmundur Örn, sem hafi verið við hliðina á honum, rekist utan í hann. Hafi verið blóð á gólfinu við stólhornið.

Vitnið Arnór Óskarsson, faðir ákærða, hefur skýrt frá því, að hann hafi farið til dyra þegar lögregluna bar að garði. Hafi þeir sagt honum erindið. Kveðst vitnið hafa opnað herbergisdýrnar hjá ákærða og sagt honum að lögreglan væri komin og vildi hafa tal af honum til þess að semja um ófrá-gengið mál. Ákærði hafi komið fram í dýrnar og sagt að hann vildi ekkert við þá tala. Lögreglumennirnir hafi þá spurt vitnið hvort ákærði hefði herbergið og hvort vitnið hefði lykil. Hafi annar þeirra sagt að þeir gætu bara prófað hvort það væri læst og opnað og gengið inn. Vitnið kveðst eftir smástund hafa litið inn á eftir honum og þá séð hvar lögreglumaðurinn hélt annarri hendi um hurðarhúninn, en hinni steinbítstaki um háls ákærða aftan frá og þvingaði hann niður. Vitnið kveðst svo hafa heyrt kallað, annaðhvort að einhver hefði verið sleginn eða einhver meiðst. Hefði verið beðið um að kallað væri á sjúkrabíl. Þá segist vitnið hafa heyrt vein í ákærða. Hafi hann séð hvar tveir lögreglumenn héldu ákærða í tökum á sófa og annar haldið um háls honum. Þeir hafi svo járnað ákærða og sleppt hálstakinu og hafi þá ákærði fyrst getað komið upp hljóði. Þeir hafi síðan farið út með hann og heldur fruntalega.

Samkvæmt læknisvottorði Önnu Bjarkar Magnúsdóttur, aðstoðarlæknis á háls-, nef- og eyrnadeild Borgarspítalans, hlaut Aðalsteinn brot á hægri kinnbeini, mölbrot á nefbeini og brot á augntóftarvegg. Engin merki fundust um kjálkabrot. Í örorkumatgerð Björns Önundarsonar lækni, dagsettri 29. september sl., sem lögð hefur verið fram undir rekstri málsins, kemur einnig fram að Aðalsteinn finnur enn til dofa hægri megin í andlitinu, líkast því sem er eftir deyfingu hjá tannlækni. Þá séu þrengsli við öndun um hægri nös öðru hverju, einkum í köldu veðri. Við skoðun fann læknirinn fyrir stalli í hægri augntóft, og þá voru merki um dofa í andlitinu hægri megin. Hægri munnvik stendur lítið eitt herra þegar Aðalsteinn brosir. Telur læknirinn hægri augntóftartaug hafa skaðast og sé ekki að vænta frekari bata. Metur hann varanlega örorku hans 10%.

Niðurstaða.

Sannað er með skýrslum lögreglumannanna og ákærða að hann sló Aðalstein Bernharðsson þungt hnefahögg í andlitið og olli honum þeim áverka sem lýst hefur verið. Hefur ákærði með þessu orðið sekur um brot gegn 1. mgr. 218. gr. almennra hegningarlaga.

Lögreglumennirnir voru sendir heim til ákærða til þess að handtaka hann þar tæpum fjórum mánuðum eftir að hann gegndi ekki kvaðningu um að koma til skýrslugjafar í lögreglustöðinni. Fyrir liggur að ekki var leitað eftir úrskurði dómara um húsleit eins og kveðið er á um í 90., sbr 89. gr. laga um

meðferð opinberra mála nr. 19/1991. Þá verður að skilja d-lið 98. gr. sömu laga með þeim fyrirvara að handtöku beri að framkvæma án ástæðulauss dráttar frá því að maður gegnir ekki kvaðningu um að gefa skýrslu í opinberu máli. Með aðför lögreglunnar var brotið gegn heimilisfriði ákærða sem tryggður er með 66. gr. stjórnarskrár lýðveldisins Íslands nr. 33/1944. Ber að þessu athuguðu að sýkna ákærða af broti gegn valdstjórninni.

Guðmundur Ágústsson hdl. hefur uppi bótakröfu fyrir hönd Aðalsteins Bernharðssonar á hendur ákærða. Bréf lögmansins hljóðar svo:

„Ég leyfi mér fyrir hönd umbj. míns Aðalsteins Bernharðssonar, Álfheimum 44, Reykjavík, að leggja fram bótakröfu vegna meintrar líkamsárásar Eggerts Arnórssonar er umbj. minn einkennisklæddur og við skyldustörf fyrir lögregluna í Reykjavík gerði tilraun til handtöku á nefndum Eggerti á heimili hans. Án nokkurs tilefnis var umbj. minn kýldur þannig að hann þrí-kjálkabrotnaði og er nú með öllu tilfinningalaus hægra megin í andliti þar sem höggið hafði þau áhrif að í sundur fór taug í andliti hans. Eru mein hans varanleg að mati lækna.

Gerð er krafa um miskatjón, að kærða verði gert að greiða umbj. mínum kr. 1.000.000,00.

Tekið skal fram að of snemmt er að fullyrða um frekari afleiðingar árárarinnar og er því fyrirvari gerður um að koma að frekari bótakröfum á síðari stigum málsins.“

Lögmaðurinn kom fyrir dóminn til þess að skýra kröfu sína nánar. Var þetta þá bókað eftir honum: „Lögmaðurinn krefst þess að ákærða verði gert að greiða Aðalsteini Bernharðssyni kr. 1.000.000 vegna þess tjóns sem hann hefur orðið fyrir vegna líkamsárásar. Lögmaðurinn vísar til örorkumats, þar sem fram kemur, að Aðalsteinn hafi verið 100% öryrki í tvo mánuði, 50% í einn mánuð og varanleg örorka hans 10%. Þá tekur lögmaðurinn fram að nánari rökstuðningur fyrir skaðabótakröfunni sé sá að þar sé um að ræða bæði fjárhagstjón og miska. Lögmaðurinn upplýsir einnig að ekki liggi fyrir ennþá niðurstaða tryggingarstærðfræðings.“

Ekki er að finna neinn stað í málskjölunum fyrir þeirri fullyrðingu lögmansins að Aðalsteinn hafi kjálkabrotnað heldur er skýrt tekið fram í læknisvottorði að engin merki finnist um kjálkabrot. Rökstuðningur fyrir bótakröfunni er þannig beinlínis rangur í verulegu atriði. Þá er kröfugerðin sjálf óljós og engan rökstuðning er þar að finna fyrir fjárhagstjóni og engin gögn um það hafa verið lögð fram. Ber að vísa kröfunni frá dómi.

Ákærði á að baki nokkurn sakaferil. Hefur hann verið tvisvar dæmdur fyrir fiknilagabrot, í 8 mánaða fangelsi 1980 og 9 mánaða fangelsi 1982. Þá var hann 1983 dæmdur fyrir ölvun og réttindaleysi við akstur sem hann

hafði gerst sekur um árið 1981. Árið 1983 var hann einnig dæmdur í 30 daga fangelsi fyrir brot gegn 106. gr. almennra hegningarlaga. Loks var ákærði dæmdur í sekt nú í ágúst fyrir ölvun við akstur og ökuhraða. Refsingu ákærða ber að tiltaka með hliðsjón af því að á honum hafði verið brotinn réttur þegar hann sló lögreglumanninn. Þykir hún vera hæfilega ákveðin fangelsi í 3 mánuði. Rétt er að fresta framkvæmd refsingarinnar og ákveða að hún falli niður að liðnum 3 árum frá dómsuppsögu, haldi ákærði almennt skilorð hegningarlaganna.

Dæma ber ákærða til þess að greiða sakarkostnað að hálfu á móti ríkissjóði. Með sakarkostnaðinum eru saksóknarlaun í ríkissjóð, sem ákveðast 20.000 krónur, og málsvarnarlaun Arnar Clausen hæstaréttarlögmanns, sem ákveðast 60.000 krónur.

D ó m s o r ð:

Ákærði, Eggert Bjarni Arnórsson, sæti fangelsi í 3 mánuði. Framkvæmd refsingarinnar er frestað og fellur hún niður að liðnum 3 árum, haldi ákærði almennt skilorð almennra hegningarlaga.

Ákærði greiði 20.000 krónur í saksóknarlaun í ríkissjóð og 30.000 krónur í verjandafóknun til Arnar Clausen hæstaréttarlögmanns. Úr ríkissjóði greiðist 30.000 krónur í málsvarnarlaun til verjandans. Annan sakarkostnað greiði ákærði að hálfu á móti ríkissjóði.
